

Liberalno gospodarstvo.

Kar jih stoji pri nas v jarmu nemškega liberalizma, vsi taki ljudje so polni lastne hvale in ako jim človek verjame, nihče ne seže njim do pasu, kar se tiče „intelligence“, poštenosti in vzglednega gospodarstva. To sliši človek od njih v zborih in bere lahko skorej vsak dan v njih listih. Ne mara, da že sami verujejo, da je to resnica in zato se nihče izmed njih ne potruji, naj to tudi dokaže. Na besedo jim verjame, če ne, pa si skupil jo pri njih za vselej ter nimaš — „intelligence“!

Mi je nimamo pri njih že zdavna, ali če gre za pravo, nikoli je nismo imeli le toliko, kar bi je šlo v črno pod nohtom, saj pišemo le v slov. jeziku in za slov. ljudstvo; tu pa naj ne išče človek intelligence! Za to pa jim tudi smemo dues reči odkrito, da mi nimamo nič kaj vere v lastno hvalo nemških liberalcev. In še več, poskusimo še celo dokazati, da nemški liberalizem slabo gospodari, recimo: na Slatini.

Naš ljubeznjivi dež. odbor v Gradci ima jo na skrbi in sedaj je že v resnici blizo na tem, da jo proda, češ, da nič ne nese ter je na škodo deželi. Ako se spravi tak nasvet na nje prodajo v dež. zbor, ni dvoma, da obvelja v njem, kajti večina trobi v zboru, žal, v rog nemškega liberalizma. Čez noč se torej prelevi lahko dež. Slatina ter postane lastnina kje kacih judov. Njim pa ni dvoma, da potem že „nese“. Pravi se, da se dež. odbor že pogaja, na tihem, z nečim judom za to, naj jo kupi od štajarske dežele ter njo reši tako dalnje zgube.

Vprašamo torej, je-li v resnici dežela na zgubi pri Slatini? Mi odgovorimo odločno, da ne. Znano je in dež. odbor prizna v svojem zadnjem poročilu sam, da zadnja leta pojemlje število tujcev in kupčija s slatino peša že dalje časa. To vzemimo torej za resnico.

Vendar pa znaša še zadnje leto to, kar presega dohodek stroške, za 40.000 gld. in če še prišteje človek 20.000 gld., ki jih stane novo žlebjje za slatino, tedaj je preostanka za 60.000 fl. Ako je na Slatini to, kar je v njej lastnina dežele, vredno 2 milijona, obrestuje se ves denar po 3 %.

Resnica, da to ni veliko, ali mi vprašamo, katero posestvo vrže v sedanjem času večje obresti? Dež. odbor ne najde brž lahko na to vprašanje odgovora, saj tacega ne, da prepriča z njim koga o tem, da je pri Slatini dežela na zgubi. Ali mi vprašamo še lahko dalje: odkod je kje Slatina postala vredna 2 milijona? Dežela ni štela k temu nikoli ničesar ali more biti skraja par jezer, vse drugo pa je dala Slatina sama. Kar je torej sedaj Slatina vredna, to je njeno premoženje in dežela nima pri njej ničesar iskati. Ako pa še vrže pri vsem tem

Slatina v dež. kaso 60.000 gld., tedaj menimo, da dežela ne trpi od Slatine nobene zgube.

In če sodimo po tem, da je lani štaj. dežela kupila na gornjem, nemškem Štajarji sama za več milijonov lesa, smemo reči, da dežela ni v stiskah in ji ni treba na naglem denarja. Oni les še 3 % ne nese deželi in ji tudi ne more nesti nikoli. čemú je tedaj sedaj pri Slatini, pri lepem posestvu na spodnjem, slovenskem Štajarji taka sila? Gori se kupi posestvo, ki ne more dati nikoli dobrih obresti, doli pa se sili na prodajo posestvo, ki sedaj, v slabih časih, ne daje visocih: kako gre potlej to skup, tega mi ne zastopimo, mogoče pa je, da zastopi to liberalna nemška inteligenca, tista, ki gospodinji v našem ljubeznjivem deželnem odboru.

Se huje pride. Ako se proda Slatina, kam pride skupek? V deželno kaso. To je resnica, ali kdo ima potem pravico do njega? Dežela ali kaj je storila doslej dežela za Slatino, za kraje, ki so v njenem obližji, za slov. Štajar? Nam ni znano, da je storila dežela doslej kaj za nje iz dobička, ki ga je imela iz Slatine, strah pa nas obhaja, da še pride potem manj iz skupka za koristi na spodnjem Štajarji. V malih letih nima slov. Štajar več Slatine, pa tudi ne skupka za njo. Ako poprosimo kedaj dež. zbor, naj se napravi kaj pri nas na dež. stroške, poreče se nam: dežela nima ničesar od Vas, ona torej tudi nima ničesar za Vas. Srečno! (Konec prih.)

Železnica iz Radgone v Ljutomer.

Dognano je zdaj vprašanje, da se bode gradila železnica iz Radgone v Ljutomer in dognano je, da se bode delo samo začelo že v nekaterih dneh. Veliko skrbi je bilo treba do zdaj in marsikaj še bode treba vkreniti prej, ko bode vse delo dovršeno.

Kakor je znano, mora okrajni zastop ljutomerski vse zemljišče, po katerem bode tekla železnica, rešiti in isto izročiti podvzetnikom, ki bodo delo izvrševali.

Vsled tega bode marsikateri posestnik zadet, ker se bode železnica gradila po njegovi zemlji. Enemu se bode prerezal travnik, njiva, pašnik, drugemu pa se bode odrezalo nekaj imenovanega zemljišča. Vsaki dotičnik bode trpel neko škodo, pa samo na videz, kajti vsaki, ki bode zadet, bode tudi odškodovan. Več ko bode škode, večja bode tudi odškodnina. Kriva bi pa bila misel, da bi se dotičnemu zemlja vzela zastonj ali pa, da bi se hotel dotičnik na okrajne stroške obogatiti, ker bi za odstopljeno zemljo, Bog zna, kako visoko ceno tirjal. — Naj tukaj velja pravi pomen znanih besed: „Vsakemu svoje“. Vam Slovencem, ki prebivate na Murskem polji med Radgono in Ljutomerom, pa

bode ravno zdaj dana prilika, pri kateri se pokazete, kakor pravi slovenski poštenjaki. Zdaj, ko se bode gradila železnica, lahko vsem tistim, ki bodo opravljali delo in ki bodo reševali vaša zemljišča, lahko pokažete, da ste v vsakem oziru poštenjaki in to s tem, da ne boste delali nepotrebnih ovir in da ne boste tirjali za odstopljeno zemljo večjega plačila, kakor je v istini vredna. Onim pa, ki niso naši rojaki in ki bodo imeli priliko, se z vami pogajati, naj se ponudi prilika, vas spoznati ne kot trme glave, temveč kot prave slovenske poštenjake!

Gospodarske stvari.

O juncih in njih vzreji.

Kmetovalci imajo marsikaj dela, pa tudi veselja, ako jim ne manjka veselja do dela. Se ve, da jim je treba dela in dela, predno jim to dopolni veselje. Poglejmo le v hlev, v katerem stoji živina! Hlev in živina v njem kaže skoraj najbolj očito, kak da mu je gospodar. Mi opazujemo na naše veliko veselje, da je pri slov. gospodarjih že marsikaj hvale vredno, kar se tiče živine in reje, prvo veselje pa je gotovo za-nje same, ako se jim redi lepo in lepa živina.

Naj jih pa opomenimo še dnes na junčke, na male vole. Za-nje še je pri tem in onem gospodarji premalo skrbi, najbolj pač za to, ker junček itak sam raste in postane čez dve, tri leta vol, ne da mu je treba v to veliko postrežbe. Resnica je že to, da postane iz junčka junec in iz tega vol, ali to je vprašanje, kak da postane, ako nima prave postrežbe! Kakor pri živinčutih v obče, tako pride tudi pri junčkih veliko na to, kako se jim razvije v prvem letu život. Če ni v tem času dobro z rejo, v poznejem času se ne popravi taka zamuda nikoli več, vsaj ne do cela.

V tem času dela se v živinčetu okostje in čem bolje se mu razvija to, tem lepša je njegova postava in lahko se uumeje, da kjer ni prave, krepke postave, tam tudi ves život ne more biti veliko prida. Iz tega pa tudi človek lahko razsodi, da se ne zavrže, kar se da živinčetu v tem letu in je to le neko posojilo, ki ne ostane brez dobrih obrestí, ako ni kake uime. Priporoča pa se gospodarju, naj daje živinčutom v tej dobi poleg druge krme tudi krompirja, repe, kolerabe in sploh tacihi reči, iz katerih dobiva živinče snovi za svoje kosti.

Junčka, ki se skotne v jeseni, krmi skozi tri mesece z mlekom, po tem času pa dajaj živinčetu mesto mleka pol klg. prge, ječmenjaka, repe, pa tudi dobrega sena in čudo se ti razvije živalica. Rezati kaže junčka brž v prvih mesecih, ako le čas, muhe itd. to pripustijo. Tako dobi žival lepše roge in prijazniša ji je glava — nekaj, kar potegne pozneje pri ceni

veliko. Kjer je paša, naj se pusti žival na pašo, toda v jutro in na večer mora dobiti tudi suhe krme v hlevu. Brez te ne gre dobro.

Prvo leto, smo rekli, odloči skoraj vselej, kaj bode iz živinčeta. Ako se redi živinče v svojem prvem letu prav in kakor mu je potreba, tedaj ne bode preveč škode, ako se greši kje kedaj v poznejši dobi. Ako pa se zamudi v tem že v prvem letu, tedaj se vidi to in kaznjuje se hudo na gospodarji potlej in on ne more nikoli te škode več odvrniti od sebe. Dobra postrežba, ki se daje živinčetu pozneje, ne napravi več nikoli iz živinčeta, kakor le-to, da je še nekam tako za silo.

Če človek nima dobre paše za živino ali če je vreme mrzlo, deževno, tedaj stori na vsak način bolje, če obdrži mlada živinčeta v hlevu ter jim polaga v njih, kar in kolikor jim je treba. Vendar naj se ne pozabi v tem, da je živinčetu treba gibanja in zato se mu mora tudi dati časa in priložnosti za to. Po zimi velja, ako se dve, trikrat spusté, kedar je napajanje, živali malo na prostem, toda dolgo nikoli v mrazu.

Drugo leto je živinče že večje in težje, zato mu je treba tudi več krme, krompirja, repe, sena, slame bode več treba, ali za vse to je živinče že tudi prav hvaležno, kajti o konci tega leta vaga že 400—450 klg., če je iz boljših plemen. Od tretjega naprej pa je krma različna in ravna se po tem, čemu da naj služi živinče. Ako se ima odebeliti in čez pol leta prodati mesarju, treba mu je krme za to, dobre in obilne.

Voli, ki pridejo v prego, ne potrebujejo druge krme, kakor sena, dobre slame, krompirja, repe itd., vsega pa zadosti in v pravem času. Nič ne škoduje živali bolj, kakor če ni reda v krmljenji. Za to pa priporočamo mi našim kmetom, naj skrbijo v tem za red. Le njim bode to h koristi.

Zapreči smemo junce že v tretjem letu, toda le za lahke reči in ne smemo jih potlej nikoli pustiti na gladu, pa tudi ne na vetru, ako so vsled dela vroči. V svoje peto leto raste vol zmerom naprej v meso, kakor se pravi in naj nam torej ne bode nikoli žal za krmo, ki mu je damo, naj že dela ali le počivlje. V volih je gotov denar.

Sejmovi. Dne 15. novembra v Langu pri Lipnici. Dne 17. novembra v Gomilicah. Dne 19. novembra v Ivniku, pri sv. Juriji v slov. gor., v Podsredi, na Ljubnem, na G. Polskavi, v Rušah in Slov. Gradci.

Dopisi.

Iz Št. Jurja ob juž. žel. (Važno za župane ob prihodnjem popisovanji.) Kakor znano, daje občno popisovanje in štetje